

ІХ ДРИНОВСЬКІ ЧИТАННЯ «ЧОРНЕ МОРЕ ТА ПРИЧОРНОМОР'Я ЯК КОНТАКТНА ЗОНА ЦИВІЛІЗАЦІЙ ТА КУЛЬТУР»

Оксана Микитенко

22–23 листопада 2018 року в Харкові в межах проведення ІХ Дриновських читань відбулася Міжнародна наукова конференція «Чорне море та Причорномор'я як контактна зона цивілізацій та культур» за участю співробітників ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. Організаторами цього актуального наукового заходу виступили авторитетні національні та зарубіжні освітні й наукові центри, насамперед Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, зокрема історичний факультет із Центром болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова, а також харківський Центр досліджень міжетнічних відносин у Східній Європі; історичний факультет Запорізького національного університету; факультет історії та філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечникова; Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (НДІ європейської інтеграції та регіональних досліджень). Зарубіжними партнерами й співорганізаторами конференції були Інститут балканістики з Центром фракології та Інститут історичних досліджень Болгарської академії наук, а також Інститут українських студій університету Альберти (Канада), який надав фінансову підтримку і сприяв проведенню важливого наукового зібрання. У роботі цього форуму, крім українських науковців, взяли участь представники з Болгарії, Бельгії, Греції, Грузії, Канади, Македонії, Молдови, Польщі, Росії, Румунії. Робочими мовами конференції були українська, болгарська, англійська та російська.

Пленарне засідання, що проходило в урочистій залі засідань ученої ради ХНУ, відкрив ректор університету доктор соціологічних наук,

професор, академік НАН України В. Бакіров, який наголосив на міжнародному значенні традиції проведення Дриновських читань і зауважив, що не випадково заходи, котрі відбуваються з нагоди відзначення 180-ї річниці з дня народження Марина Дринова – видатного українського й болгарського історика-славіста, філолога та етнографа, у працях якого по-новому було висвітлено, зокрема, історію слов'яно-візантійських відносин у X ст., присвячено проблемам, пов'язаним з Чорним морем та Причорномор'ям. Про роль М. Дринова в історії України та Болгарії йшлося у вітальному слові голови Болгарської академії наук академіка Ю. Ревальського. Він зауважив, що українські колеги, зокрема директор Центру болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова кандидат історичних наук С. Страшнюк цього року узяв участь у заходах на відзначення ювілею вченого в його рідному місті Панагюріште (Болгарія). Учасників конференції привітав директор Програми сучасних українських студій Інституту українських студій університету Альберти (Канада), доктор історичних наук, професор В. Кравченко, наголосивши на актуальності питань чорноморської проблематики в контексті сучасних міжнародних відносин та викликів.

Роботу пленарного засідання було продовжено доповідями М. Домановської (Харків, Україна) «Трикутник візантійсько-болгарсько-руського конфлікту в Західному Причорномор'ї X ст. в інтерпретації Марина Дринова»; Б. Георгієва (Шумен, Болгарія) «Стратегічне бачення Чорноморського регіону в політиці болгарських урядів (1885–1915 рр.)»; О. Микитенко (Київ, Україна)

«Чорне море» як модель інтеркультурної комунікації у фокусі досліджень сучасної болгарської етнології».

Відбулася також презентація низки цікавих видань історико-культурологічної проблематики: «Схід — Захід. Історико-культурний збірник» (EAST / WEST JOURNAL. The Scholarly Journal for History and Culture). Харків ; Едмонтон, 1998—2018; «Чорноморська минувшина». Науковий часопис відділу історії козацтва на Півдні України НДІ козацтва Інституту історії України НАН України. Одеса ; Київ, 2006—2018; «Дриновський збірник / Дриновски сборник». Щорічник Болгарської академії наук та Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Харків ; Софія, 2007—2018; Софронов-Дринов В. «Марин Дринов — семейная летопись к 180-летию со дня рождения». Воронеж, 2018.

Секційна робота відбувалася за напрямками: «Понт Евксинський: античне Причорномор'я та світ варварів» (секція 1); «Чорноморський вимір Візантійської ойкумени» (секція 2); «Чорне море — “внутрішнє озеро” Османської імперії?» (секція 3); «На вістрі “Східного питання”: Чорне море та протоки в Європейській політиці останньої третини XVIII — початку XX ст.» (секція 4); «“Коротке” XX ст.: зміна геополітичної парадигми та міждержавні відносини у чорноморському регіоні упродовж 1914—1991 рр.» (секція 5); «ОЧЕС та регіональна підсистема міжнародних відносин в умовах ерозії та краху Ялтинсько-Потсдамського порядку» (секція 6). Широкі хронологічні межі та проблематика, яку було винесено на обговорення, дали змогу залучити фахівців різних спеціальностей — істориків, археологів,

етнологів, фольклористів, соціологів, політологів та ін.

Другий день конференції відзначився проведенням у конференц-залі харківського Прем'єр-палацу Круглого столу на актуальну тему: «Проблеми регіональної безпеки та інтеграції в умовах глобалізації: від концепції “Міжмор'я” XX ст. до проекту “Тримор'я” XXI ст.» (модератори: д-р політ. наук А. Круглашов та д-р іст. наук В. Кравченко). Було виголошено доповіді (українською та англійською мовами): «Ідея регіонального співробітництва в Центрально-Східній Європі в українській суспільно-політичній думці: історичні проекти та їх актуальне значення» (А. Круглашов; Чернівці, Україна); «The idea of “Intermarium” in foreign policy discourse of Ukrainian and Polish elites» (О. Полегкий; Антверпен, Бельгія); «Trimarium Initiative — the 12 EU Eastern Flank Countries Infrastructural Integration» (П. Журавський вель Граєвський; Лодзь, Польща); «Main Threats and challenges before the Black Sea Union and Baltic Regions and Perspectives of Interregional cooperation» (Н. Чітадзе; Тбілісі, Грузія); «How to solve Ukraine's, Moldova's and Georgia's security dilemma? The idea of post-Soviet intermarium coalition» (А. Умланд, К. Федоренко; Київ, Україна). Жвава дискусія, яка супроводжувала виступи, засвідчила важливість усебічного наукового дослідження та експертного обговорення питань, пов'язаних з проблемами регіональної безпеки та європейського співробітництва, актуалізувала роль політичних і економічних аспектів міжнародного діалогу в сучасних умовах. Матеріали конференції та Круглого столу ввійдуть до чергового тому Дриновського збірника.